

[Niels Helveg Petersen]

dagblad her i landet gennemfører faktisk en temmelig skarp adskillelse imellem bladets daglige økonomiske drift og de redaktionelle beslutninger og bladets linje på alle områder. Det kan gøres, ikke til fuldkommenhed, men man kan komme ganske langt i den retning, og derfor mener vi, det er en model for opbygning af en nyhedsformidlende institution, som det er værd at lægge sig efter.

Jeg vil gerne sige tak til kulturministeren for hans pæne bemærkninger om intentionerne i vort forslag. Vi er selvfølgelig rede til at fortsætte drøftelserne med andre partier i kulturudvalget af, hvorledes det endelige radiolovsforlag skal se ud. Vi har her fremlagt vore tanker. Vi håber, de vil kunne få en betydelig indflydelse på udarbejdelsen af et endeligt radiolovsforlag.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Hr. Niels Helveg Petersen mener, at man ikke skal lade løver passe på tigre, og at en sådan konstellation ikke giver nogen særlig effektiv ledelse af Danmarks Radio. Det har han sikkert ret i, men på den anden side må hr. Niels Helveg Petersen vel erkende, at det netop er demokratiets idé, at det er den måde, vi styrer landet på: dér lader vi også socialdemokrater, konservative, venstre- og fremskridtsfolk og mange andre deltage i beslutningsprocessen, om ikke andet så i hvert fald i debatform. Det er altså selve ideen i vores demokrati, at man har denne konstellation, som befolkningen sammensætter, til at lede landet, og selv om det ikke er nogen særlig effektiv konstellation, må det også være den eneste rigtige konstellation for et statsmonopol som Danmarks Radio.

En anden ting er, at den afløsning, som hr. Niels Helveg Petersen foreslår, vel heller ikke giver nogen særlig effektiv ledelse af Danmarks Radio. For hvad er det, han foreslår? Han foreslår, at et forum bestående af repræsentanter for Aktive Lyttere og Seere, kristelige lyttere og seere, socialistiske lyttere og seere og politisk udpegede programråd nu pludselig er dem, der skal overtage ledelsen af Danmarks Radio. Tror hr. Niels Helveg Petersen virkelig, at de er bedre egnede end dem, der er udpeget af folketingset? Jeg tror det ikke. For det første er de i hvert fald mindre repræsentative, og for det andet har de mindst lige så store indbyrdes modsætning-

ger, som politisk udpegede medlemmer af radiatorådet måtte have. Derfor er det, man foreslår, bestemt ikke nogen forbedring eller nogen løsning på det problem, man peger på, snarere en forværring og altså en mindre repræsentativ sammensætning af ledelsen af Danmarks Radio.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om nyhedsformidlingen i Danmarks Radio [af Grethe Fenger Møller (KF) m. fl.].

(Beslutningsforlag nr. B 43. Fremsat 13/1 78).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Danmarks Radio har til opgave at udsende radiofoni- og fjernsynsprogrammer, der omfatter nyhedsformidling, oplysning, underholdning og kunst. Det står der i den gældende radiolov, og der står det samme i det lovforslag, jeg fremsatte i december.

Meningen med de love, folketingset giver, er, at de skal efterleves, og fungerer nyhedsformidlingen ikke, opfylder Danmarks Radio altså ikke sin opgave. Jeg er enig med forslagsstillerne om, at det er en situation, vi må se på med alvor, ikke blot ud fra det formelle synspunkt, at love skal overholdes, men i høj grad også ud fra det reelle synspunkt, at nyhedsformidlingen er en af demokratiets

[Ministoren for kulturelle anliggender]

grundpiller. Det kan være lidt svært at bruge disse alvorlige ord i anledning af en så begrænset konflikt, der trods alt ikke truede livsvigtige områder, men jeg accepterer det grundlag, som forslaget til folketingsbeslutning har, at en arbejdsnedlæggelse kan ramme andre og måske nok så vitale dele af Danmarks Radios nyhedsformidling, og at dette — med forslagens ord — kan få alvorlige konsekvenser for befolkningen.

Jeg har sagt, at Danmarks Radio ikke opfylder sin forpligtelse, hvis nyhedsformidlingen ikke fungerer. Hvem er Danmarks Radio i denne forbindelse? Også det spørgsmål giver radioloven svar på. Danmarks Radio er, siger § 6, en selvstændig, offentlig institution, der ledes af det i § 8 nævnte radioråd. Det er folketinget, der har fastslået, at Danmarks Radio skal være selvstændig, dvs. at institutionen skal udføre de opgaver, loven pålægger den, uden indblanding udefra.

Det kan naturligvis omgøres ved en lov, men det er et princip, der har været enighed om eller stort flertal for i de mere end 50 år, der er forløbet siden den første radiolov i 1926.

Der er også folketinget, der har fastslået, at Danmarks Radio ledes af radiorådet. Det vil sige, at det er radiorådet, der er ansvarligt for, at de i loven fastsatte bestemmelser for institutionens virksomhed overholdes. Det står i lovens § 9, der også fastslår, at det er rådet, der fastsætter de almindelige retningslinjer for Danmarks Radios virksomhed inden for de i loven givne rammer.

Man siger, at Danmarks Radio er politisk ledet. Det er rigtigt i den forstand, at radioloven fastslår en valgmetode for radiorådsmedlemmer, der sikrer, at befolkningens politiske synspunkter, således som de finder udtryk i folketingets sammensætning, genspejles i radiorådets sammensætning. Det er et tillidshverv på folketingets vegne at blive udpeget til radiorådet.

Der er, så vidt jeg kan bedømme situationen, stort flertal i folketinget for at fortsætte med en ordning, hvorefter Danmarks Radio også for fremtiden skal ledes af et råd, på hvis sammensætning folketinget har væsentlig indflydelse.

Efter min opfattelse er der ingen grund til at give hverken det siddende radioråd eller dette princip et mistillidsvotum fra folketingets side ved at pålægge regeringen at gribe

ind i en beføjelse, der, som jeg har påvist, klart er radiorådets.

Som tinget ved, arbejder driftsledelsen under ansvar over for forretningsudvalget og radiorådet med problemet at sikre nyhedsformidling i Danmarks Radio under konfliktsituationer. Skulle der ud af dette arbejde komme forslag frem, der kræver kulturministerens godkendelse efter de gældende regler i radiolovens § 9, vil jeg behandle disse forslag ud fra ønsket, som jeg deler med forslagsstillerne, om at sikre nyhedsformidlingen.

Også på denne baggrund kan jeg ikke anbefale forslaget.

Dorte Bennedsen (S):

Den direkte anledning til dette forslag til folketingsbeslutning om at øge antallet af tjenestemandstillinger i Danmarks Radio er den overenskomststridige arbejdsnedlæggelse, der for nylig fandt sted blandt Danmarks Radios sportsjournalister.

Der skal ikke være nogen tvivl om, at socialdemokratiet ikke sympatiserer med overenskomststridige aktioner, men når det er sagt, skal det også føjes til, at vi finder, at dette forslag er en betydelig, drastisk reaktion på en kortvarig konflikt inden for et enkelt område i Danmarks Radio.

Jeg kan være enig med forslagsstillerne i, at det er Danmarks Radios opgave at sørge for, at nyhedsformidlingen fungerer, men også som medlem af radiorådet må jeg tilføje, at dermed holder enigheden op.

Vi har en lovgivning, der ganske nøje definerer både driftsledelsens og radiorådets beføjelser og pligter i forhold til ledelsen af Danmarks Radio, og som endvidere slår fast, at Danmarks Radio er en selvstændig, offentlig institution. Jeg finder det forkert, at vi her gennem et beslutningsforslag, som kun berører en mindre del af administrationen af Danmarks Radio, skulle gribe ind og bryde de principper, som ligger til grund for denne institutions drift.

Det er som sagt driftledelsens og radiorådets opgave at sikre, at nyhedsformidlingen fungerer, og jeg finder ikke, at denne opgave indtil i dag er forvaltet på en sådan måde, at der er nogen grund til at ændre på beføjelserne for institutionens ledelse. Jeg vil derfor

[Dorte Bennedsen]

på mit partis vegne afvise det foreliggende forslag.

Voigt (FP):

Det foreliggende beslutningsforslag har et direkte udspring i det negative svar, hr. Stetter fik her for 20 dage siden fra ministeren. Da hr. Stetter havde bebudet dette beslutningsforslag, henvendte jeg mig til hr. Stetter, idet det ikke kan være hr. Stetter ubekendt, at vi har sympati for forslaget, og spurgte, om vi kunne være medforslagsstillere. Det fik jeg ikke noget svar på, og det beklager jeg, men det gør ikke forslaget ringere; vi kan naturligvis alligevel støtte forslaget. Blot kunne vi have tænkt os, at der i stedet for »opfordrer« stod »pålægger«, idet dette med opfordringer til regeringen er sådan noget la-la. Det var bedre at sige: vi pålægger regeringen at sørge for en normal nyhedsformidling.

Men når forslagsstillerne så i bemærkningerne skriver, at det eventuelt skulle ske ved flere tjenestemandsansættelser, så må vi naturligvis gå imod dette. Der er mange andre, mere rimelige måder at sikre betjeningen af nyhedsmedierne på end ved tjenstemandsansættelser.

Forslagsstillerne skriver også i bemærkningerne, at denne sag bør behandles i fuld åbenhed her i folketetinget. Det er vi naturligvis helt enige i, og jeg håber da, at disse bemærkninger fra det konservative folkeparti må være retningsgivende for, hvordan det konservative folkeparti fremover ønsker tingene behandlet i åbenhed, således at vi undgår, at en flok toppolitikere sidder i enrum og afgør en hel masse problemer. Det er helt rigtigt set af det konservative folkeparti, at vi skal have tingene behandlet her i folketetinget i fuld åbenhed.

Men jeg ser slet ikke nogen grund til, at man har slutbemærkningerne med, hvor man siger, at forslaget skal behandles sideløbende med den nye radiolov. Når vi ved, hvor langsommeligt især kulturudvalget arbejder, så vil der, hvis disse to forslag skulle sammenarbejdes, være lange udsigter til, at dette forslag blev vedtaget. Vi er helt enige med forslagsstillerne i, at det er en sag, der haster, fordi en sådan situation kan opstå fra dag til dag.

Det er trist, at vi har denne situation. Den kunne have været undgået, hvis vi havde fået brudt Danmarks Radios monopol. Det var derfor mystisk at høre fru Nathalie Lind her tidligere sige, at venstre ønsker effektivt at bryde Danmarks Radios monopol. Hvorfor i alverden ville venstre så ikke være med, dengang det var et stort parti og havde 42 mandater? Da var der flertal i folketetinget for at bryde Danmarks Radios monopol. Men det er så smukt at komme her med en fin emballage, hvor påskriften er i orden. Der er bare ingenting inden i emballagen. Det er tomme ord, venstre kommer med. Venstre ønsker ikke at bryde Danmarks Radios monopol, det har vi set gentagne beviser for, og derfor var det tomme ord, der kom fra fru Nathalie Lind.

Men vi kan støtte det foreliggende forslag.

Nathalie Lind (V):

Venstre er enig i, at det ikke kan tolereres, at Danmarks Radios nyhedsformidling ikke fungerer, især i betragtning af Danmarks Radios stilling som monopolinstitution.

Vi vil i den givne anledning godt have lov til også at nævne, at man skal være opmærksom på med et krav, der har været fremsat fra journalisternes side, at det ikke må føre til, at journalister og deres fagforbund får eneret på ansættelse i Danmarks Radio. Der er også andre grupper, hvis interesser må varetages. Jeg er bekendt med, at man også i Europarådet f. eks. har diskuteret de uheldige konsekvenser, der kunne komme af, at der blev ført en for hård fagforeningspolitik her.

Nu er forholdet det, at man afventer en voldgiftskendelse om, i hvilket omfang Danmarks Radio har ret til at ansætte tjenestemænd. Jeg tror, det vil være rigtigt, at vi i første omgang forholder os afventende og ser, hvad resultatet af denne voldgiftskendelse bliver. Men jeg kan ikke se andet, end at vil vi sikre en nyhedstjeneste i Danmarks Radio, er der vel kun to veje at gå, enten en effektiv konfliktsikring eller at overveje overgang til tjenestemandsansættelse.

Jeg er ikke uenig i, at efter den gældende lov er det radiatorådet, der i første omgang skal klare dette spørgsmål, men hvis der ikke findes en tilfredsstillende løsning, vil vi ikke afvise at diskutere i udvalget, om vi også skal

[Nathalie Lind]

behandle dette spørgsmål i forbindelse med den kommende radiolov.

Melchior (CD):

Som vistnok alle tidligere talere vedrørende dette forslag har været inde på det, kan man kun have sympati for intentionerne i det. Jeg vil benytte anledningen til at udtale, at det er overmåde trist, at udøverne just af det fag, der skulle være det nærmeste til at vogte ytringsfriheden i dette land, benytter næsten enhver lejlighed, der overhovedet byder sig, til at knægte den samme ytringsfrihed. Jeg tænker ikke så meget på sportsnyhederne som et væsentligt led i ytringsfrihedens praktisering, men vi så dog, selv under denne strejkesituation, nogle rent latterlige hindringer af meddelelser, som en stor del af befolkningen har en ganske berettiget interesse i at få så hurtigt, som disse foreligger.

Man burde kunne appellere til journaliststanden, der jo selv er rigeligt repræsenteret – og med udmærket retssikkerhed – blandt de borgere i samfundet, som tillader sig at anmelde, vurdere og kritisere kunstnere, politikere, alle mulige borgere og herunder også udlændinges ytringer og udfoldelser, om også at være en lille kende selvkritiske og forstå, at der skal en vis tilbageholdenhed til, når man vil kalde sig udøver af det frie ords erhverv.

Det andet, jeg har på hjerte i sammenhæng med dette forslag, er, at jeg ikke tror på, således som fremskridtspartiets ordfører f. eks. gjorde sig til talsmand for det, at hvis vi blot havde brudt monopolet, ville en strejkesituation ikke kunne opstå. Over for at bryde Danmarks Radios monopol er mit parti som nævnt i tidligere radiodebatter aldeles åbent og positivt indstillet, men det er en total misforståelse at give det udseende af, at hvis vi også havde en privat, eventuelt reklamefinansieret radiosender i Danmark, så ville man, hvis journalisterne ved Danmarks Radio strejkede, få nyhederne gennem det konkurrerende radioselskab. Selvfølgelig ville man ikke det, for så meget fodslag er der i journalistfaget. Vi så netop, da sportsjournalisterne havde en vis interesse at skulle pleje, at det var lige ved at lykkes dem at få hele nyhedsformidlingen lammet. Jeg føler mig overbevist om, at om vi så havde 17 radiosendere i dette land, ville de, der formidler

nyhederne gennem alle disse sendere, være organiseret i det samme forbund, og derfor ville der ikke være nogen som helst mulighed for under en strejke over for et af disse radioselskaber at sikre befolkningen, at oplysningerne nåede frem ad anden vej.

Med disse ord være intentionerne i det konservative forslag i høj grad bifaldet. Jeg ser ikke, at forslaget indeholder nogen klar anvisning på, hvordan regeringen eller folketinget eller radiatorådet i givet fald skulle give den garanti, som vi alle ønsker. Hvis ikke der er en fredsvilje til stede hos journalisterne, tror jeg ikke, der kan opnås noget, og vejen over tjenestemandsansættelser, som er en farbar mulighed, der måske skal forfølges, gavner jo ikke noget i en tid, hvor også tjenestemænd den ene gang efter den anden tillader sig at strejke. Så skulle der muligvis ske det, at folketinget indskærper, at hvis tjenestemænd tillader sig noget sådant, skal der sættes restriktioner ind over for dem, der måske får dem til at slutte en strejke og undlade at starte en en anden gang.

Vi vil med interesse i kulturudvalget lytte til forslagsstillernes nærmere praktiske udformning af de intentioner, som vi kan tilslutte os.

Ole Henriksen (SF):

Det foreliggende forslag tilsigter jo at forbyde interessekonflikter mellem organisationer og arbejdsgivere, og det tror jeg nu nok er et meget ambitiøst forslag. Det ville vel svare til, at man stillede forslag om at ophæve tyngdeloven eller noget i den stil. Vi anser det altså for at være et meget dårligt forslag, som ikke vil kunne løse nogen af problemerne.

Jeg vil godt i den forbindelse spørge forslagsstillerne, om de kan nævne, hvor mange gange journalisterne, i den tid radioen og fjernsynet for så vidt også har eksisteret, har blokeret for nyhedsformidlingen. Jeg tror kun, vi skal bruge den ene hånd for at tælle disse tilfælde. Jeg mener også, at vi kommer ind på at tale om proportionsforvridning i forbindelse med disse forhold. Der oprettes da nødtjenester, når man er kommet ud i situationen, så ansvarsfølelsen er altså til stede hos de pågældende journalister i så henseende.

[Ole Henriksen]

Men det, der ligger tilbage, er, at der her er et overenskomstforhold, og der er aftalt regler om, hvordan man skal behandle den slags situationer. De regler har fungeret, begge parter har været enige om, at der skulle nedsættes en voldgift, og vi venter på en kendelse. Derfor er der ingen grund til, at vi her i folketinget beskæftiger os med at lave nye regler omkring dette forhold, som er et overenskomstforhold. Skal der ændres i reglerne, må det være parterne selv, der sætter sig sammen ved bordet og finder ud af, hvordan den slags problemer skal tackles i fremtiden.

At det blev tjenestemænd i stedet for, tror jeg heller ikke ville løse de almindelige interessekonflikter, der opstår i en overenskomstperiode. Også tjenestemænd har vi eksempler på har været i konfliktsituationer. Men også her er der regler, der som regel bliver fulgt, for at løse sådanne konflikter.

Det fremgik af hr. Voigts bemærkninger, at der her er tale om en monopolvirksomhed, som har særlige forpligtelser. Her synes jeg nok, det er værd at nævne, at hvis vi får alle disse private reklamesendere, som det konservative folkeparti gør sig til talsmand for, så er det rigtigt, som hr. Melchior siger, at det vil være journalister, som også er ansat overenskomstmæssigt – og selvfølgelig også vil komme ud i konfliktsituationer af denne art – der vil kunne blokere eller få lukket for nyhedsformidlingen inden for private sendere. Der ligger altså ingen løsning dér. Jeg tror ikke, der ligger nogen løsning i forslaget her, og derfor kan vi selvfølgelig ikke medvirke til fremme af forslaget.

Fuglsang (DKP):

Det kommer nok ikke bag på nogen, at heller ikke kommunisterne kan medvirke til gennemførelsen af dette forslag, ej heller dets intentioner direkte eller formentlig også ud til andre områder. Den stilling er vel lige så naturlig for os med den tilknytning, vi føler til arbejdere og lønmodtagere, som forslaget genspejler den placering yderst til højre i dansk politik, som forslagsstillerne kappes med fremskridtspartiet om at repræsentere.

Vi kan for det første ikke se, hvorfor journalisterne ved Danmarks Radio skulle have en anden og dårligere stilling end andre journalister. Vi kan heller ikke se, hvorfor

deres status, sådan som man faktisk foreslår det, skal ændres af folketinget igennem lovgivning.

Vi er heller ikke glade for den måde, hvorpå man vil forsøge at løse problemerne gennem ansættelse af tjenestemænd, oven i købet med særlig understregning af, at de skal opfylde deres tjenestepligt og på en sådan måde, at de derved faktisk placeres som andenrangsborgere. Det, man vil, er faktisk i enhver situation på forhånd at tage stilling imod journalisterne. Om de måtte have ret eller ikke ret, tæller ikke, de har bare at opfylde deres tjenestepligt.

Hvad henvisningen til radioens meningsmonopol angår, kan jeg kun betrage den som temmelig hyklerisk, eftersom der netop i vort land er andre og ikke mindre indflydelsesrige meningsmonopoler. Det er trods alt sådan, at vel 90 pct. af den pressemæssige nyhedsformidling foregår gennem dagblade behersket af samme borgerlige kræfter, som forslagsstillerne repræsenterer. Det er ganske få, som over for befolkningen udvælger, udformer og serverer de nyheder, der må sendes ud, uanset om de nu måtte have baggrund i virkeligheden eller måske er udsendt af CIA, eller hvad ved jeg. At så radioen ofte er alt for villig til at gå i samme fodspor, er noget, som ikke mindst vi beklager, men det ordnes nu ikke gennem forslag af den art, vi behandler her.

Niels Helveg Petersen (RV):

Konfliktsikring, sikring af nyhedsformidling under konfliktsituationer i Danmarks Radio, anser vi for at være et væsentligt problem. Det er nødvendigt, at der findes klare retningslinjer. Det vil være til gavn både for medarbejderne, for offentligheden og for radioens ledelse, at sådanne findes, og vi deltager gerne i en drøftelse i udvalget af, hvorledes noget sådant kan ske. Jeg modstår fristelsen til at gå i enkeltheder med, hvorledes noget sådant kan ske, af to grunde. For det første fordi det grundlag, vi har at diskutere på, forenkler problemet i alt for høj grad, og for det andet fordi der i øjeblikket sidder en voldgiftsret og behandler problemet. Derfor finder jeg, at det rigtige vil være, at der i udvalget bliver lejlighed til en drøftelse af hele det problem, som er rejst af den seneste konflikt i Danmarks Radio.

[Chr. Christensen]

Chr. Christensen (KrF):

I bemærkningerne til forslaget hedder det bl. a.:

»Så længe en så væsentlig del af nyhedsformidlingen er statsmonopoliseret, må det være statens pligt at sikre den . . . .«

Disse betragtninger er kristeligt folkeparti enig med forslagsstillerne i. Men så fortsætter man:

» . . . . sikre den gennem det nødvendige antal tjenestemandsansættelser og gennem krav om opfyldelse af tjenestepligt.«

Nu skal vi jo afvente udviklingen i den aktuelle sag, men vi er af den opfattelse, at det måske er den vej, vi skal gå for at få orden på tingene.

Den nu overståede arbejdsnedlæggelse i Danmarks Radios sportsafdeling var efter vor opfattelse en hindring af nyhedsformidlingen, som befolkningen ikke kan være tjent med. På den baggrund er vi indstillet på en positiv drøftelse af forslaget i udvalget.

Mølgaard (DR):

Et forslag til folketingsbeslutning som dette, der reelt er et forslag til folketingsbeslutning om, at loven skal holdes, stiller unægtelig visse udfordringer til en ordførers ekvilibrisme, fordi det på én gang må fremkalde nogle bifaldende nik og en vis hovedrysten. Hvad nytter det i grunden at fastslå ved en folketingsbeslutning, at loven skal holdes? Vi er overordentlig skeptiske over for, om det gavner sagen, men unægtelig er det da sådan, at Danmarks Radios forpligtelse til at levere alsidige programmer og deriblandt nyheder bør efterleves. Det bør man søge at nå, så vidt det overhovedet er muligt, men vi tror oprigtigt talt ikke, at selv en enstemmig vedtagelse her i tinget af dette forslag til folketingsbeslutning ville sikre det bedre, end man har set det indtil nu.

Det er en yndet sport efterhånden, så snart nogen føler sig på randen af at blive generet en smule af en eller anden arbejdsnedlæggelse, at opgejle til en »lov og orden«-stemning, at skynde sig at fremsætte nogle forslag i et heftigt kapløb med andre partier på samme hold med trusler om bål og brand over for dem, der kunne tænkes at gå til det skridt, der hedder arbejdsnedlæggelse.

Den olympiske ild kan ikke tændes i retsforbundets gruppe i anledning af, at der har

været problemer med at få tipskuponen meddelt til den danske befolkning. Vi synes faktisk ikke, at livsnødvendige funktioner har været truet, men selvfølgelig kunne det gå hen og ske en anden gang. Derfor er vi også villige til at medvirke til sagens nærmere opklaring i udvalget. Men det både nok alt i alt arbejdsfreden på de mange arbejdspladser, herunder også i institutionen Danmarks Radio, bedst at bevare hovedet koldt, når der endelig er noget, der er på vej til at løbe varmt, og ikke deltage i kapløbet om at komme først med forslag til folketingsbeslutninger og indgreb à la dette forslag.

Waldorff (VS):

Jeg hørte sådan nogenlunde opmærksomt efter for at høre, hvad kulturministeren og fru Dorte Bennedsen havde at sige som repræsentanter for det store arbejderparti til dette direkte og frontale angreb på strejkeretten. Det var ikke så meget, man havde at sige om den sag. Man understregede, at det her var vist egentlig driftsledelsens og radiorådets bord, og fru Dorte Bennedsen sagde, at efter hendes skøn var der endnu ikke sket noget, som kunne begrunde, at folketetinget greb ind i forhold til Danmarks Radio. Der var altså ikke tale om nogen principiel afstandtagen. Det mener jeg selvfølgelig heller ikke bør overraske helt enormt, når man kender socialdemokratiets holdning til dette, at man bruger tjenestemænd til at få det, som man selv kalder »ordnede forhold« inden for de statslige virksomheder. Man kan trække en parallel her til postvæsenet, hvor ledelsen i postvæsenet har benyttet netop tjenestemandsbegrebet til at gennemtvinge meget hårdhændede rationaliseringer.

Det, som det i en række tilfælde på omkarteringskontoret og også her i Danmarks Radio efter mit skøn drejer sig om, er en mere eller mindre diktatorisk ledelse, som ved, at den har de borgerlige partier og regeringen i ryggen, når den ønsker at føre sin egen linje igennem over for medarbejderne. Det er her, vi skal finde det egentlige konfliktstof.

I modsætning til socialdemokratiet vil jeg gerne meget alvorligt og principielt tage afstand fra det forsøg på at gribe ind over for en så fundamental demokratisk rettighed som strejkeretten, der her kommer fra de konservative. Hvad er egentlig de konservati-

[Waldorff]

ves mål? Er det ytringsfriheden? Man taler om, at det kan få alvorlige konsekvenser for befolkningen, hvis en gentagelsessituation falder på et uheldigt tidspunkt. Der ligger nogle tendenser til her at arbejde videre på udvidelsen af det begreb, som hedder de livsvigtige områder. Næsten alle strejkende arbejdere har en meget dyb respekt for det, der hedder »livsvigtige funktioner«. Man har set f. eks. i forbindelse med benzinchaufførernes strejke og i en lang række andre tilfælde, hvordan arbejdere undtager det, der kan kaldes livsvigtige områder. Man har også set, hvis jeg husker rigtigt, at journalisterne i forbindelse med den sidste strejke har undtaget det, som måtte kaldes livsvigtige områder, fra strejken omkring nyhedsformidlingen.

Men dette til stadighed at udvide begrebet »livsvigtige områder« eller »alvorlige områder«, »for befolkningen meget vigtige områder«, er for de konservative intet andet end et middel til at knægte de arbejdere, hvis interesser man har dannet et parti til at knægte.

Jeg vil godt pege på en enkelt ting fra det konservative folkepartis historie, som viser lidt om, hvor meget de kerer sig om ytringsfriheden. Under den store strejke i 1956, hvor dagbladene var lammet, var de konservative et af de partier, som i folketinget og i øvrigt andre steder krævede, at nu måtte Danmarks Radio lukkes op, for at partierne kunne komme til orde, da man ikke kunne komme til orde gennem dagspressen. Da gjorde man den erfaring, at i og med, at partierne havde 5 minutter hver hver dag, fik Danmarks kommunistiske parti hidtil uhørte muligheder for at komme ud med sine synspunkter, og det virkede fantastisk mobiliserende. Hvad sagde de konservative da? De foreslog, at man stoppede.

Lindinger (EP):

Erhvervspartiet kan ikke gå ind for det konservative forslag af følgende grunde:

For det første vil erhvervspartiet i høj grad søge sine stemmer også blandt ansatte i erhverv, og næsten ethvert menneske i dette land har jo et erhverv. Det at have fri strejkeret og ytringsfrihed er i allerhøjeste grad noget, der vil komme til at kendetegne erhvervspartiets program.

Da undertegnede første gang stod på den ene talerstol ved den første lejlighed, der bød sig, indledte jeg min jomfrutale med ordene: ret til arbejde skal være en menneskeret. Jeg sluttede den med ordene: og tag så hjertet med! Men i min tale talte jeg om demokratiets stilling og lagde særlig vægt på to meget, meget vigtige ting, nemlig ytringsfriheden og strejkeretten.

Det skal være tilladt i dette land at strejke, og det skal også være tilladt at ytre sig. Til trods for at jeg selv har været genstand for strejker, der alle har været ulovlige – det tør jeg godt sige herfra, hver og én har været ulovlig, der har ikke været én eneste lovlig – og at jeg også er genstand for en ytringsfrihed, der nærmer sig perfidi – man behøver bare at læse mit største støtteorgan, som skaffer mig mange stemmer i øjeblikket – så er det et faktum, at et parti som erhvervspartiet ønsker at stå helt klart med synspunkter, som hører hjemme i et dansk demokrati, nemlig at vi har fuld ytringsfrihed, og at vi har fuld strejkeret.

På fredag vil man kunne få fornøjelsen i dette land at se undertegnede på TV i 40 minutter, hvor jeg ligesom Max Hørvø bliver genstand for angreb af alt, hvad man kan skrabe frem af folk, der vil angribe mig, og jeg skal da også nok svare for mig selv, for der er mange ting, der trænger til at blive godt revideret. Men erhvervspartiet vil i hvert fald ikke kunne støtte noget som helst, der hindrer, at man kan lave lovlige arbejdsnedlæggelser. At grundlaget for forslaget skyldes ulovlige, er en anden sag, men det betyder ikke, at erhvervspartiet af den grund går ind for det. Dem har erhvervspartiets stifter haft nok af selv.

Fjerde næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg mener, at der er anledning til at minde om, at det, vi behandler i øjeblikket, er forslag til folketingsbeslutning om nyhedsformidlingen i Danmarks Radio.

Grethe Fenger Møller (KF):

Det er vel en velkendt sag, at det konservative folkeparti er imod, at Danmarks Radio er et monopol, men i øjeblikket har vi altså et monopol, der hedder Danmarks Radio, og så må det også være en opgave at få dette monopol til at fungere.

[Grethe Fenger Møller]

Det er ikke bare et spørgsmål om en overenskomstmæssig situation for nogle journalister, det er ikke bare et spørgsmål, som fru Dorte Bennedsen sagde, om, at denne sag kun dækker en meget begrænset del af Danmarks Radios administration. For hvad med hensynet til lytterne og seerne? De har krav på at få udsendelser, de har krav på, at nyhedsformidlingen fungerer, og Danmarks Radio har en forpligtelse til at sørge for, at man får disse nyheder.

Der er ikke tale om, at det konservative folkeparti har deltaget i noget kapløb om at komme med dette forslag. Det er for os et meget alvorligt og meget vigtigt forslag.

Jeg var glad for kulturministerens bemærkninger om, at han er enig i, at dette forslag skal man se på med alvor, og at nyhedsformidlingen er vigtig. Vi kan også sige, at det eksempel, man har nævnt her med arbejdsnedlæggelsen i sportsafdelingen, er et eksempel, men for os er det afgørende det principielle i denne sag, og vi er også bange for, at der kommer gentagelsessituationer, hvor det igen er nødvendigt, at vi har en ordning, der gør, at nyhedsformidlingen kan fungere.

Vi vil gerne være med til under udvalgsbehandling at diskutere midlerne til at få nyhedsformidlingen til at fungere. Vi har pegt på ét middel, nemlig at man skulle sikre Danmarks Radios pligt til at bringe udsendelser gennem det nødvendige antal tjenestemandstillinger og gennem krav om opfyldelse af tjenestepligt. Det har vi gjort, fordi det danske samfund er et samfund, hvor vi har tjenestemandsbegrebet, og vi er fra konservativ side tilfreds med, at vi har et tjenestemandssystem. Vi finder, det er godt, at man har et tjenestemandssystem, som kan sikre stabilitet i samfundet, som kan sikre, at den offentlige sektor virker.

Vi har også oplevet, hvordan et andet medlem af regeringen er gået ind for, at man inden for postvæsenet skulle tjenestemandsansætte en række medarbejdere med den begrundelse, at det kunne medvirke til en stabilisering af arbejdsforholdene og -vilkårene i postvæsenet, men kulturministeren mener måske ikke, at det er lige så vigtigt med en nyhedsformidling i Danmarks Radio, som det er for borgerne at kunne få deres breve bragt ud.

Jeg vil gerne rette en tak til de ordførere, som under denne behandling har været positivt indstillet over for det konservative forslag.

Jeg var glad for fru Nathalie Linds bemærkninger om, at vi eventuelt måtte overveje at ændre radiatorådets kompetence, såfremt denne sag ikke på anden måde kunne finde en tilfredsstillende løsning.

Jeg er også enig med hr. Voigt i, at denne situation nok ville have være undgået, hvis Danmarks Radios monopol havde været brudt, men det er det altså ikke, og så er det vores opgave at sørge for, at vi får en tilfredsstillende ordning under de nuværende forhold.

For os er det afgørende, at Danmarks Radio lever op til sin forpligtelse og bringer de nyheder, som borgerne har krav på, og vi vil derfor gå aktivt ind i et udvalgsarbejde og samarbejde med de partier, som har vist sig positive under denne behandling, også for at se, om det er muligt at finde andre midler end dem, som her er foreslået af det konservative folkeparti. Men for os er det også afgørende, at man sikrer nyhedsformidling gennem tjenestemænd. Det er ikke vores tanke, at man skal have 50 eller 100 pct. tjenestemænd inden for Danmarks Radio; vi skal bare have så mange, at nyhedsformidlingen kan fungere. De nødregler, som radiatorådet har lavet, har det tilsyneladende vist sig ikke kan klare problemerne, og derfor er det vigtigt, at vi finder en bedre løsning på dette problem.

Melchior (CD):

Jeg skylder en beklagelse. Det løb mig i munden i min ordførertale for lidt siden, at vi har været vidne til en række tjenestemandsstrejker i dette land i nyere tid. Jeg har i mellemtiden haft lejlighed til at orientere mig om, at de grupper, jeg tænkte på, buschauffører, personale på børneinstitutioner, visse skoler o. lign., ikke er tjenestemænd. Jeg har altså taget fejl og vil derfor skynde mig at give en uforbeholden undskyldning.

Når jeg dog er heroppe, vil jeg ikke undlade at påvise det mærkværdige i, at Lindingerpartiets ordfører, hr. Lindinger, som jo tydeligt har til formål at sikre hr. Lindingers memoirers udgivelse i mundtlig form her fra folketingets talerstol, kunne gå ind for uind-

[Melchior]

skrænket ytringsfrihed og uindskrænket strejkeret. Det bliver en lille smule vanskeligt i det øjeblik, de, der skal formidle, at ytringerne frit kan nå frem til dem, der skal høre ytringerne, er i strejke. Begge dele er ikke mere samtidig opnåeligt. Det svarer omtrent til, at partiet ville foreslå, at tungedans skal indføres som obligat fag i efterundervisningen, men det vil vi nok også snart få et høre fra det parti.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ligestilling mellem kønne vedrørende investeringsfonde [af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.].

(Lovforslag nr. L 147. Fremsat 10/1 78).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for skatter og afgifter (Kampmann):

Det er jo et forslag med en meget pompøs titel: forslag til lov om ligestilling mellem kønne vedrørende investeringsfonde. Det er også et ganske sjovt hjørne at vælge for at nærme sig problemerne om den skattemæssige ligestilling. Når vi tænker på, at der er så mange andre områder, hvor vi kunne ønske en rimelig særbeskatning ægtefællerne imellem, er det et sjovt hjørne, man har taget fat på i fremskridtspartiet, og det er med til at belyse, at det måske ikke er proportionerne i lovforslagene, der er det mest afgørende, når man skal overveje, om man nu skal frem-

komme med forslag af den art, eller man ikke skal gøre det. Socialdemokraterne er to gange fremkommet med et forslag, som mere generelt vil løse den skattemæssige problematik ægtefællerne imellem, men de har ikke kunnet vinde flertal i folketinget. Vi foretrækker at starte fra oven og ikke sådan lidt tilfældigt ovre i det ene hjørne med en så pompøs titel, som man har gjort her. Men titlen skal måske veje det andet op.

Forslaget går ud på to ting. For det første drejer det sig om den skattemæssige stilling i det år, hvor henlæggelsen til investeringsfonden skal foretages, og her skal ægtefællerne frit kunne vælge, om fradraget i den skattepligtige indkomst skal ske hos manden eller hos hustruen. Den anden ændring vedrører det år, hvor henlæggelsen anvendes til investering. Her skal ægtefællerne frit kunne vælge, om anvendelsen til investering skal ske i den ene eller den anden ægtefælles erhvervsvirksomhed.

Med hensyn til det første forslag kan jeg sige, at regeringen under ingen omstændigheder vil gå med til, at ægtefællerne frit skal kunne lægge fradraget hos den af ægtefællerne, som de ønsker. I så fald vil de selvfølgelig lægge fradraget dér, hvor det er mest fordelagtigt. En sådan ordning vil udhule den særbeskatningsordning med hensyn til overskud af en gift persons erhvervsvirksomhed, som vi i princippet nu har i kildeskatteloven. Gennem den frie ret til fradragsfordeling kan man i praksis let komme til at nærme sig noget, der kan minde om en splittingordning for ægtefæller med hensyn til beskatning af overskud af erhvervsvirksomhed, og vi har tidligere ikke kunnet og kan stadig ikke gå med til gennemførelse af noget sådant.

Med hensyn til det andet forslag, om en fri fordeling af anvendelsen af henlæggelserne, vil jeg gerne sige, at også dette punkt er i strid med lovens særbeskatningsprincip, men jeg vil dog på dette punkt delvis medgive forslagsstillerne, at det kunne blive aktuelt med en bestemmelse i denne retning, såfremt den regel, vi nu har om medhjælpende hustruer i kildeskattelovens § 37 A, skulle blive ændret til en regel om medhjælpende ægtefælle, således som det er et af elementerne i et forslag fra det radikale venstre. Forslaget fra det radikale venstre er et rimeligt udgangspunkt for en drøftelse af disse problemer. Det sagde jeg under første behandlin-